

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи



О.Б. Жильцов
2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

напрям підготовки

6.020303 Філологія (переклад)

Інститут філології

2016-2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0103/14
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« » 2017 р.

Робоча програма Історія зарубіжної літератури для студентів II курсу,
за напрямом підготовки 6.020303 Філологія. Переклад,
галузь знань 0203 Гуманітарні науки
2017 року. – 32 с.

Розробник: Тетяна Іванівна Тверітінова, доцент, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри світової літератури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від «08» лютого 2017 року № 6

Завідувач кафедри світової літератури _____ (Ковбасенко Ю.І.)

Програма на перезатвердження.

Структура програми типова.

Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи _____ (Л.І. Зяць)

Історія зарубіжної літератури: Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – 32 с.

Укладач: **Тетяна Іванівна Тверітінова**, доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури.

Рецензенти:

Булаховська Юлія Леонідівна, доктор філологічних наук, професор, академік АНВО, провідний науковий співробітник-консультант Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України;

Шовкопляс Галина Євгенівна, доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма Романтизм як літературно-художній напрям в європейській та американській літературах.....	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія зарубіжної літератури».....	11
V. Плани семінарських занять.....	12
VI. Завдання для самостійної роботи.....	18
Карта самостійної роботи студента.....	21
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	22
VIII. Методи навчання.....	25
IX. Методичне забезпечення курсу.....	25
X. Підсумковий моніторинг.....	26
XI. Список художніх текстів.....	28
XII. Рекомендована науково-методична література.....	29

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою світової літератури на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Робоча навчальна програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Історія світової літератури», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Історія зарубіжної літератури» є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують філологічний профіль майбутнього фахівця в області зарубіжної літератури. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації.

Метою викладання дисципліни є засвоєння студентами необхідної сукупності знань про зарубіжну літературу XIX століття доби романтизму.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- здійснення загального огляду розвитку літератур європейських країн і США;
- з'ясування філософських засад та естетичних принципів літературних напрямів і течій для усвідомлення специфіки художніх творів в контексті літературного процесу XIX століття;
- дослідження контактних і генетичних зв'язків між літературними явищами і творами окремих письменників.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати :

- вивчені етапи всесвітнього літературного процесу;
- найважливіші відомості про творчі методи та літературні напрями (романтизм, реалізм, символізм, неоромантизм);
- місце і значення вивчених творів у доробку письменника та літературному процесі певного періоду;
- характерні особливості індивідуального стилю письменника.

Вміти :

- розрізняти літературні напрями;
- аналізувати й інтерпретувати художній твір в єдності його змісту і форми;
- виявляти основні проблеми, порушені у творі, що вивчається;
- визначати жанрові особливості вивчених творів;
- порівнювати твори, їхню проблематику та системи образів;
- користуватися словниково-довідковою та науково-дослідницькою літературою.

Навчальний матеріал структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля.

У результаті засвоєння навчального матеріалу модуля **«Романтизм як літературно-художній напрям у європейській та американській літературах»** студент повинен **знати:**

- особливості розвитку романтизму в літературному процесі 1-ої половини XIX століття в означених країнах;
- місце і значення вивчених творів у доробку письменників-романтиків (Новалис, Г. фон Клейст, Е. Т. А. Гофман, Г. Гейне, В. Скотт, Дж. Байрон, П. Б. Шеллі);
- загальну характеристику творчості Ф. Р. де Шатобріана, В. Гюго, А. де Мюссе, А. Міцкевича, В. А. Жуковського, О. С. Пушкіна, М. В. Гоголя, М.Ю. Лермонтова, В. Ірвінга, Дж. Ф. Купера, Н. Готорна, Е. Аллана По;
- характерні особливості індивідуального стилю письменника.

Вміти:

- аналізувати й інтерпретувати художній твір в єдності його змісту і форми;
- визначати роль системи образів у розкритті ідейного змісту твору;
- порівнювати твори, їхню проблематику та системи образів.

Знання та вміння, отримані під час вивчення даної навчальної дисципліни, будуть використані під час вивчення переважної більшості наступних дисциплін професійної та практичної підготовки фахівців.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 60 годин, із них 6 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 14 годин – самостійна робота, модульний контроль – 2 години.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» завершується складанням екзамену.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: літературний і культурний процес 1-ої половини ХІХ століття.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика Навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i> Змістові модулі: <i>1 модуль</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>60 годин</i> Тижневих годин: <i>2 години</i>	Галузь знань: <i>0203 Гуманітарні науки</i> Шифр та назва напрямку: <i>6.020303 Філологія (переклад)</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i>	Нормативна Рік підготовки: II. Семестр: IV. Аудиторні заняття: <i>16 годин</i>, з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>6 годин</i> Семінарські заняття: <i>8 годин</i> Самостійна робота: <i>14 годин</i> МКР – <i>2 год.</i> Вид контролю: екзамен <i>(30 год.)</i>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)				
		Усього	Лекції	Семін.	СРС	МКР
1	2	3	4	5	6	7
IV семестр						
Модуль №1. Романтизм як літературно-художній напрям в європейській та американській літературах						
1.1.	Романтизм як літературно-художній напрям в першій половині XIX століття: чинники формування, характерні ознаки, течії, жанри. Романтизм в Німеччині.	6	2	-	4	
1.2.	Особливості розвитку романтизму в англійській літературі. «Озерна школа» та її представники. Історичний роман В. Скотта. Життєвий і творчий шлях Дж. Байрона.	6	2	2	2	
1.3.	Загальна характеристика французького романтизму. Естетичні маніфести, провідні жанри, проблематика. Творчість Ф. Р. де Шатобріана, В. Гюго, Жорж Санд, А. де Мюссе.	4	-	2	2	
1.4.	Особливості розвитку романтизму в Росії та Польщі. Творчий шлях О.С. Пушкіна-романтика. Творчість А. Міцкевича.	6	2	2	2	
1.5.	Загальна характеристика американського романтизму. Творчість В. Ірвінга, Дж. Ф. Купера, Е. По, Н. Готорна.	6	-	2	4	
	Усього за модулем №1	30	6	8	14	2
	Екзамен	30				
	Усього за семестр	60	6	8	14	2
	Усього за навчальною дисципліною	60	6	8	14	2

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I РОМАНТИЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

Лекція 1. Вступ. Романтизм як літературний напрям у XIX столітті.

Романтизм у Німеччині (2 год.)

Вступ. Естетична своєрідність літератури 1-ої половини XIX століття: загальна характеристика, основні літературні напрями, стилі. Романтизм як літературний напрям: естетичні, світоглядні та соціально-історичні чинники, характерні риси, жанрова система. Течії романтизму. Романтизм та інші напрями: реалізм, модернізм. Романтизм у музиці та живопису.

Загальна характеристика німецького романтизму. Періодизація. Єнський та гейдельберзький гуртки романтиків: естетичні маніфести, художня творчість їхніх представників. Творчість Ф. Шлегеля: „Фрагменти”, „Люцинда”. Проблема мистецтва в естетиці Новаліса і образ поета в романі «Генріх фон Офтердинген». Структура, характерні риси, естетика твору. Особливості жанру роману-міфа. К.Брентано і Л.фон Арнім та їхній збірник «Чарівний ріг хлопця». Творча індивідуальність Г.фон Клейста: проблема художнього методу, специфіка драматичних творів і новелістики.

Основні поняття теми: романтизм, реалізм, модернізм, течії, жанри романтизму. романтична іронія, універсалізм, інтуїтивізм, гротеск, утопічний роман, роман-міф, романтична новела, народна пісня і балада, ідеї утопічного соціалізму.

Лекція 2. Англійський романтизм (2 год.)

Загальна характеристика англійського романтизму: естетичні, філософські, соціально-політичні чинники, періодизація, представники. „Озерна школа” та її представники: У. Уордсворт, С.Т. Колрідж, Р. Сауті. Передмова до „Ліричних балад” як естетичний маніфест англійських романтиків. Життєвий і творчий шлях Дж. Г. Байрона. Жанрове розмаїття лірики поета. Романтична поема „Паломництво Чайльд Гарольда”: масштабне соціально-філософське осмислення епохи, образ героя. Авторська позиція. Специфіка жанру.

Основні поняття теми: преромантизм, естетика „озерної школи”, історичний роман, байронічний герой, фрагментарний сюжет, романтичне візіонерство.

Семінар № 1. Роман В. Скотта „Айвенго” як художня реалізація моделі історичного роману доби романтизму.

Семінар № 2. Роман В. Гюго «Собор Паризької Богоматері».

Лекція 3. Російський романтизм (2 год.)

Естетична своєрідність російського романтизму: літературна боротьба, періодизація, представники. Творчість В. А. Жуковського як засновника російського романтизму. Балади „Людмила”, „Світлана” та їхнє місце в становленні російського романтизму. Життєвий і творчий шлях О.С.Пушкіна-романтика. „Південні поеми” О. С. Пушкіна як взірць російського романтизму.

Основні поняття теми: російський байронізм. Екзотизм, герой „злочинець-грішник”, сюжетні еліпси як композиційні принципи романтичної поеми, романтична експресія, мотиви рефлексії.

Семінар № 4. Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі.

V. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

РОМАНТИЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: **РОМАН В. СКОТТА «АЙВЕНГО»
ЯК ХУДОЖНЯ РЕАЛІЗАЦІЯ МОДЕЛІ ІСТОРИЧНОГО
РОМАНУ ДОБИ РОМАНТИЗМУ (2 год.)**

Завдання:

1. Виписати основні положення передмови до роману «Айвенго».
2. Знайти у посвяченні роману визначення «історичного колориту».
3. Порівняти події розділів XVI – XVII («Король і веселий чернець») з англійськими народними баладами «Про веселого брата Тука».
4. Порівняти портрет блазня Вамби і його дотепи та жарти з портретом і жартами блазня шекспірівського «Короля Ліра».
5. Знайти авторський коментар у розділі XXIII і визначити його функції у структурі роману.
6. Визначити в образі лицаря-храмовника (розділ XXVI) риси, що споріднюють його з героями Байрона.
7. Знайти у тексті роману опис «готичного» замку Торкілстон і переказати його історію.

ПЛАН

1. Славетний шотландець Вальтер Скотт і його історичні романи. Загальна характеристика «англійських» і «шотландських» романів В. Скотта.
2. Передмова до «Айвенго» і викладені у ній вимоги до історичного роману.
3. Елементи «історичного колориту», наголошені автором у посвяченні роману.
4. Історична епоха, що зображена в «Айвенго», її важливість як етапного моменту для формування нації і закладення основ великого королівства.
5. Шекспірівські традиції зображення історичних подій і романи В. Скотта.
6. Характеристика образу головного героя: романтика пригод і кодекс честі лицаря.
7. Роман «Айвенго» - фольклорний варіант, запозичений із народних легенд і балад, долі короля Ричарда Левине Серце. Інші фольклорні образи в творі.
8. Містичні (готичні) мотиви в романі. Доля Урфріди й історія її родини.

Образ замку Торкілстон.

9. Позиція автора, функційне навантаження авторських коментарів.

I. Обов'язкова література:

1. Скотт В. Айвенго (будь-яке видання).
2. Пирсон Х. Вальтер Скотт, его жизнь и личность. – М., 1978.
3. Реизов Б.Г. Творчество Вальтера Скотта. – М.-Л., 1965.
4. Урнов Д.М. Английская литература. Романтизм // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. - Т.6. – С. 95- 100.

II. Додаткова література:

1. Бахрушина В.М., Кулик Т.О. Вальтер Скотт – засновник жанру історичного роману: Інтегрований урок (зар.літ. – історія) з елементами інсценізації за романом «Айвенго» // Всесвіт.літ.в сер.навч.закл.України. – 1999. - № 9. – С.22-23.
2. Белей Н.І. Лицарі в усі часи і всі епохи: Урок-роздум за романом «Айвенго» // Зар.літ. в навч.закладах. – 2002. - № 11. – С.57.
3. Клименко Ж.В. Вальтер Скотт «Айвенго» // Всесвіт.літ.в сер.навч.закл. України. – 2001. - № 9. – С.24-27.

Основні поняття

Авторський коментар; історична достовірність; історичний колорит; історичний роман; містичні (готичні) мотиви; народна балада; романтика пригод; співвіднесеність загальнолюдських і національних цінностей; шекспірівська традиція; «homo historicus».

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2

**Тема: РОМАН В. ГЮГО «СОБОР ПАРИЗЬКОЇ БОГОМАТЕРІ»
(2 год.)**

Завдання:

1. Законспектувати основні положення «Передмови до драми «Кромвель» В. Гюго.
2. Підготувати повідомлення «Алхімічний міф в контексті роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» (індивідуальне завдання).
3. Знайти в тексті приклади «живописного романтизму».
4. Проаналізувати образи головних героїв і довести, що це виняткові характери за виняткових обставин.
5. Співставити історичні романи В. Скотта «Айвенго» та В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» і виявити їхню специфіку.

ПЛАН

1. Історія задуму і створення роману.
2. Складові моделі історичного роману доби романтизму.
3. Зображення життя міських низів середньовічного Парижа в дусі «живописного романтизму».
4. Гротеск в системі естетики В. Гюго (передмова до драми «Кромвель»).
5. Гротескні образи і «місцевий колорит» у романі «Собор Паризької Богоматері».
6. Образ Квазімодо як реалізація теми пробудження душі.
7. Мотив фатуму і фатального випадку як сюжетотворюючі основи в романі В.Гюго.
8. Образ Собору, його місце і функції в структурі роману.

I. Обов'язкова література:

1. Гюго В. Передмова до драми «Кромвель». Собор Паризької Богоматері (будь-яке видання).
2. Карельский А.В. Французская литература. Ранний Гюго. Гюго // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.160-163, 166-167.
3. Наливайко Д.С. Віктор Гюго. – К., 1976.
4. Реизов Б.Г. Французский исторический роман в эпоху романтизма. – Л., 1958.
5. Реизов Б.Г. Из истории европейских литератур. – Л., 1970.

II. Додаткова література:

1. Назарець В.М. «Кам'яна симфонія і кохання «короля блазнів»: штрихи до аналізу образу Квазімодо // Зар.літ.в навч. закл. – 2000. - № 6. – С.43-44.
2. Назарець В.М. «Загадка Есмеральди»: «Собор Паризької Богоматері» В.Гюго // Зар.літ.в навч.закл. – 2001. - № 1. – С.48-51.
3. Нестуля Л.А. Собор Паризької Богоматері – шедевр французької готики // Всесвіт.літ. та культ. в навч. закл. України. – 2000. - № 6. – С.45-47.
4. Рабинович В.Л. Алхимический миф и химеры собора Парижской Богоматери // Заблуждающийся разум. Многообразие всенаучного знания. – М., 1990.

Основні поняття

Гротеск; «живописний романтизм»; концепція «алхімічного міфу»; «місцевий колорит»; мотив фатуму і фатального випадку.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: СИНТЕТИЧНИЙ РОМАНТИЗМ М. ЛЕРМОНТОВА (2 год.)

Завдання:

1. Довести, проаналізувавши поему М. Лермонтова «Мцирі», що оповідання в романтичній поемі концентрується навколо єдиного героя.
2. Знайти в поемі М. Лермонтова «Мцирі» приклади сюжетних еліпсів (розривів у послідовному оповіданні), що створюють атмосферу таємничості.
3. Виписати з поем М. Лермонтова «Мцирі» і «Демон» приклади «екзотичних» пейзажів Кавказу.
4. Знайти в тексті поеми «Демон» монолог-сповідь головного героя про «космічну самотність» Демона. Чи є для Демона земна любов виходом із «космічної самотності»?
5. Знайти в романі «Герой нашого часу» риси «демонізму» в характері Печоріна, його морально-психологічні експерименти над собою і над іншими героями.

ПЛАН

1. Феномен М.Ю. Лермонтова в російській літературі 30-х рр. XIX ст. Творчий шлях поета.
2. Провідні мотиви лірики поета.
3. Естетика байронізму в поемах М.Ю. Лермонтова: структура поеми, тип героя, шкала моральних цінностей (на матеріалі поеми «Демон»).
4. Образ світу-в'язниці в романтичних поемах М. Лермонтова (на матеріалі «Мцирі»).
5. Поеми М.Лермонтова «Мцирі» і «Демон»: спорідненість та антагонізм головних героїв.
6. Роман М.Ю. Лермонтова як психологічне дослідження «героя часу». Зв'язок цієї теми з проблематикою поезії Лермонтова («Дума», поеми).
6. Печорін як тип «зайвої людини» в його співставленні з Онєгіним. Другорядні герої роману в їхніх взаємовідносинах з Печоріним.
7. «Архитектура» роману: смисл його розподілу на дві частини. Полеміка в критиці навколо композиції («подвійна», «перевернута», «кільцева»). Мова і стиль роману, функції пейзажу.

I. Обов'язкова література:

1. Лермонтов М.Ю. Ні, я не Байрон. Кинджал. Поет. І нудно, і сумно. На дорогу йду я в самотині. Мцирі. Демон. Герой нашого часу (будь-яке видання).
2. Вацуро В.Э. Лермонтов // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С. 360-369.

3. Висковатый М.П. М.Ю. Лермонтов: жизнь и творчество. – М., 1987.
4. Максимов Д.Е. Поэзия Лермонтова. – М.-Л., 1964.
5. Коровин В.И. Творческий путь М.Ю. Лермонтова. – М., 1988.

II. Додаткова література:

1. Карельский А.В. Золотой век романтической поэмы. «Свободной музы приношение». Европейская романтическая поэма. – М., 1988.
2. Лермонтовская энциклопедия. – М., 1981.
3. Лотман Ю.М. В школе поэтического слова. Пушкин. Лермонтов. Гоголь. – М., 1988.
3. Стрельцов В.И. Творческие взаимосвязи русской и английской литературы в критике Белинского (Лермонтов – Байрон) // Литература в школе. – 2005. - № 8. – С.16-18.

Основні поняття

Герой «злочинець-грішник»; екзотизм романтичної поезії; монолог-сповідь; мотиви рефлексії; «південні поеми» Пушкіна; романтична експресія та романтична сповідальність; російський «байронізм»; сюжетні еліпсиси як композиційні принципи романтичної поеми; тема «космічної самотності».

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: ОСОБЛИВОСТІ Й ЕТАПИ РОЗВИТКУ РОМАНТИЗМУ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ (2 год.)

Завдання:

1. Знайти у новелі В. Ірвінга «Сонна Лощина» згадування про легенди і звичаї американських першопроходців. Відстежити тенденцію до пояснень фантастичних подій із точки зору здорового глузду. Навести приклади.
2. Довести на матеріалі новели, що позитивні герої творів В. Ірвінга є втіленням образу сучасного американця, прагматичного і кмітливого.
3. Виділити в романі Купера описи незайманої природи Америки та гармонійних відносин між людиною і оточуючою природою.
4. Охарактеризувати образ Естер Прін в романі Н. Готорна «Багряна літера» та знайти риси фатальної приреченості в її життєвому шляху.
5. З'ясувати функції демонологічних мотивів та демонічних образів в романі Н. Готорна.
6. Виписати визначення співвідношення уяви і реальності в мистецтві з передмови до роману «Багряна літера».

ПЛАН

1. Перший і другий етапи американського романтизму та їх особливості.

Літературні угруповання американських письменників-романтиків.
Загальна характеристика.

2. Риси національної своєрідності раннього американського романтизму, які відбилися у новелах В. Ірвінга.
3. Нативізм як засіб засвоєння нової країни літературою. Створення утопічної моделі світобудови в романах Ф. Купера.
4. Творчість Н. Готорна як етап у розвитку літератури американського романтизму, позначеність пізнього його періоду рисами глибокого розчарування і фаталізму.
5. Роман Н. Готорна «Багряна літера»: тематика, проблематика, система образів. Передмова до новели «Митниця» - естетичний маніфест Н. Готорна.

I. Обов'язкова література:

1. Готорн Н. Багряна літера (будь-яке видання).
2. Ірвінг В. Сонна Лощина (будь-яке видання).
3. Купер Ф. Останній з могікан (будь-яке видання).
4. История американской литературы / Под ред. Н.Самохвалова. – Ч.1. – М., 1971.
5. Ковалев Ю.В. Литература США // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.551-577.
6. Николюкин А.Н. Американский романтизм. – М., 1968.
7. Николюкин А.Н. Бунт и кротость // Готорн Н. Алая буква. – М., 1980. – С.3-12.

II. Додаткова література:

1. Литературная история Соединенных Штатов Америки. – М., 1978. – Т.2.
2. Романтические традиции американской литературы и современность. – М., 1982.
3. Эстетика американского романтизма. – М., 1977.

Основні поняття

Гармонійні відносини між людиною та природою; гурток «Молода Америка»; демонічні образи та демонологічні мотиви; клуб бостонських трансценденталістів; література фронтиру; мотиви фаталізму; нативізм; «Нікербокери»; політизованість літературних угруповань; простір поєднання уяви та реальності; теорія «довіри до себе»; утопічна модель соціуму; філософське та художнє засвоєння нової країни.

VI. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ (14 год.)

Тема № 1. Німецький романтизм (4 год.)

Питання:

1. Життєвий і творчий шлях Е. Т. А. Гофмана.
2. Новелістика Е.Т.А. Гофмана. Художні особливості збірки «Фантазії в манері Калло».
3. Протистояння світу митців і філістерів в романі «Життєва філософія кота Мура».
4. Життєвий і творчий шлях Г. Гейне.

Література:

1. Берковский Н.Я. Романтизм в Германии. – Л., 1973.
2. Дейч Л.С. Судьбы поэтов: Гельдерлин, Гейне, Клейст. – 3-е изд. - М.: Худ. лит., 1987.
3. Тураев С.В. От Просвещения к романтизму. – М., 1983.
4. Тураев С.В. Немецкая литература // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.42-43, 51-56.
5. Шамрай А.П. Ернст Теодор Гофман. – К., 1969.
6. Художественный мир Гофмана. – М., 1982.
7. Эстетика немецкого романтизма. – М., 1987.

Тема № 2. Англійський романтизм (2 год.)

Питання:

1. Романтичне візіонерство Дж. Байрона: життєва філософія чи поза?
2. Тема «світової скорботи» в ліриці Дж. Байрона.
3. «Східні поеми» Дж. Г. Байрона.
4. Драма П.Б. Шеллі «Визволений Прометей»: тематика, проблематика, система образів. Традиції і новації Шеллі в розробці образу Прометей.

Література:

1. Алексеев М.П. Из истории английской литературы. – М.; Л., 1960.
2. Григоренко О.П. «Через художні засоби до досягнення поняття «романтизм»: на прикладі поеми Д.Байрона «Корсар» // Всесвіт.літ. в сер.навч. закл. України. – 2003. - № 2. – С.34-35.
3. Дьяконова Н.Я. Лондонские романтики и проблемы английского романтизма. – Л., 1970.
4. Дьяконова Н.Я. Английский романтизм. Проблемы эстетики. – М., 1978.

5. Клименко Е.И. Английская литература первой половины XIX века. – Л., 1971.
6. Коваль К., Годун О. Прометей XIX ст.: Життя і творчість Д.Байрона // Світло. – 2000. - № 3. – С.43-46.
7. Наливайко Д.С. Поема «Мазепа» в контексті творчості Байрона і європейського романтизму // Зар.літ. в навч.закл. – 2004. - № 4. – С.2-9.
8. Ніколенко О.М. Джордж Ноель Гордон Байрон // Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. –Харків, 2003. – С.73-113.
9. Павличко С.Д. Байрон. Життя і творчість. – К., 1988.
10. Урнов Д.М. Английская литература. Романтизм // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.87-112.

Тема № 3. Французький романтизм (2 год.)

Питання:

1. Основні етапи творчості В. Гюго.
2. Система жанрів в творчості В. Гюго.
3. В. Гюго-романіст.
4. Життєвий і творчий шлях Жорж Санд.
5. Соціально-психологічні романи Жорж Санд (на прикладі одного за вибором).

Література:

1. Карельский А.В. Гюго. Жорж Санд // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С. 160-169.
2. Моруа А. От Монтеня до Арагона. – М., 1983.
3. Наливайко Д.С. Віктор Гюго. Життя і творчість. – К., 1976.
4. Реизов Б.Г. Французский исторический роман в эпоху романтизма. – Л., 1988.
5. Трескунов М.С. Жорж Санд. – М., 1976.
6. Трескунов М.С. Виктор Гюго. – Л., 1969.

Тема № 4. Російський романтизм (2 год.)

Питання:

1. Життєвий і творчий шлях В.А. Жуковського.
2. Романтичний період в творчості М.В. Гоголя: наслідування, пошуки, новації.
3. Збірник українських повістей «Вечори на хуторі поблизу Диканьки»: літературні і фольклорні джерела, зображення життя народу, гумор і сатира.

Література:

1. Бахтин М.М. Рабле и Гоголь: Искусство слова и народная смеховая культура // Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. – М., 1975.
2. Манн Ю.В. Поэтика Гоголя. – М., 1988.
3. Манн Ю.В. Гоголь // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С. 369-384.
4. Попович М.В. Гоголь. – К., 1989.
5. Храпченко М.Б. Николай Гоголь. Литературный путь. Величие писателя / Храпченко М.Б. Собр. соч.: В 4 т. – М., 1980. – Т.1.

Тема № 5. Американський романтизм (4 год.)

Питання:

1. Життєвий і творчий шлях Е.По.
2. Е. По як засновник детективного жанру у світовій літературі. Своєрідність його романтизму.
3. Життєвий і творчий шлях Дж. Ф. Купера.
4. Пенталогія Дж. Ф. Купера про Шкіряну Панчошу.

Література:

1. Алексєєнко Л. Едгар По – засновник детективу // Зар.літ. в навч.закл. – 2002. - № 1. – С.7.
2. Зверев А.М. История американской литературы. – М., 2001.
3. Ковалев Ю.В. Литература США // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.562-577.
4. Назарець В.М. Біля витоків детективу: Едгар По і Артур Конан Дойль // Зарубіжна літ. в навч.закл. – 1999. - № 6. – С.53-56.
5. Ніколенко О.М. Генрі Вордсворт Лонгфелло // Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. – Харків, 2003. – С.147-168.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
---------------------------------------	-----------------------------	-------------	---------------------------------

**РОМАНТИЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ НАПРЯМ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ
ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ**

Тема № 1. Німецький романтизм Життєвий і творчий шлях Е.Т.А.Гофмана. Новелістика і романістика Е.Т.А. Гофмана. Життєвий і творчий шлях Г.Гейне.		5	I-II
Тема № 2. Англійський романтизм. Життєвий і творчий шлях П.Б. Шеллі. Творчість Д. Кітса.		5	III-IV
Тема № 3. Французький романтизм. Творчий шлях В. Гюго. Життєвий і творчий шлях Жорж Санд, О. Дюма.		5	V-VI
Тема № 4. Російський романтизм. Життєвий і творчий шлях М.В. Гоголя.		5	VII
Тема № 5. Американський романтизм. Життєвий і творчий шлях Е.По, Г. Лонгфелло.	МКР	5	VIII
Разом: 14 год.		Разом: 25 балів	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Історія зарубіжної літератури» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл.8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів одиницю	Кількість одиниць розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	3	3
2.	Відвідування семінарів	1	4	4
3.	Виконання завдання із самостійної роботи	5	5	25
4.	Робота на семінарському занятті	10	3	30
5.	Виконання тестового контролю, експрес-контроль	10	3	30
6.	МКР	25	1	25
	Максимальна кількість балів			117
	Коефіцієнт			1,95

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Методи комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Максимальну кількість балів **117**, набрану бакалавром, за допомогою коефіцієнта **1,95** переводимо в рейтингові показники успішності, а потім в оцінку за шкалою ECTS.

Таблиця 8.2

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 бал	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 бали	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належної самостійного доопрацювання
F	1-34 бали	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) за джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійного мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою, виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури».

Х. ПІДСУМКОВИЙ МОНІТОРИНГ

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНО-КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Романтизм як літературний напрям у світовій літературі: характерні риси, жанри.
2. Течії романтизму. Романтизм та інші напрями.
3. Загальна характеристика німецького романтизму.
4. Єнсський і гейдельберзький гуртки романтиків.
5. Творчий шлях Е.Т.А. Гофмана. Своєрідність світосприйняття і поетики письменника.
6. «Малюк Цахес на прізвисько Циннобер» Е.Т.А. Гофмана: основний конфлікт, сатирико-метафоричний зміст твору.
7. «Житійська філософія кота Мурра» Е.Т.А. Гофмана: синтез тенденцій і образів гофмановської новелістики.
8. Життєвий і творчий шлях Г.Гейне.
9. «Книга пісень» Г. Гейне: змалювання природи як засіб бачення і пізнання світу та власної душі. Специфіка романтичних образів поета.
10. Загальна характеристика англійського романтизму.
11. «Озерна школа» та її представники (В. Вордсворт, С.Т. Колрідж, Р.Сауті).
12. Життєвий і творчий шлях Дж. Байрона.
13. Романтична поема Дж. Байрона «Паломництво Чайльд Гарольда»: масштабне соціально-філософське осмислення епохи, образ героя, авторська позиція, специфіка жанру.
14. В. Скотт як засновник жанру романтичного історичного роману.
15. Роман В. Скотта «Айвенго»: тематика, проблематика, система образів. Історичний колорит в творі.
16. Загальна характеристика французького романтизму.
17. Основні етапи творчості В. Гюго. Передмова до драми «Кромвель» - естетичний маніфест французьких романтиків.
18. Історичний роман В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»: тематика, проблематика, система образів.
19. Загальна характеристика російського романтизму: національна специфіка, класифікація, етапи розвитку.
20. Життєвий і творчий шлях В.А. Жуковського.
21. Романтичні поеми О.С. Пушкіна («Руслан і Людмила», «південні поеми»).
22. «Євгеній Онегін» О.С. Пушкіна – соціально-психологічний роман у віршах. Проблематика, особливості жанру, композиція, система образів.
23. Естетика байронізму в поемах М.Ю. Лермонтова.
24. «Герой нашого часу» М.Ю. Лермонтова – соціально-психологічний роман: передмова, особливості композиції, проблематика, роль другорядних персонажів у розкритті характеру Печоріна.

25. «Кримські сонети» А. Міцкевича: тематика, проблематика, новаторство.
26. Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі.
27. Риси національної своєрідності раннього американського романтизму в новелістиці В. Ірвінга.
28. Роман Ф. Купера «Останній з могікан»: тематика, проблематика, типологія індіанських образів.
29. Тема незборимої долі-фатуму в «Багряній літері» Н. Готорна.
30. Е.А. По – поет, новеліст, критик, засновник детективного жанру у світовій літературі. Своєрідність його романтизму.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Романтизм як літературний напрям у світовій літературі: характерні риси, жанри. Романтизм у музиці та живопису.
2. Течії романтизму. Романтизм та інші напрями.
3. Загальна характеристика німецького романтизму. Періодизація та основні течії.
4. Єнський і гейдельберзький гуртки романтиків.
5. Новаліс – представник єнського гуртку романтиків. Структура і поетика роману Новаліса «Генріх фон Офтердинген».
6. Творчий шлях Е.Т.А. Гофмана. Своєрідність світосприйняття і поетики письменника.
7. «Малюк Цахес на прізвисько Циннобер» Е. Т. А. Гофмана: основний конфлікт, сатирико-метафоричний зміст твору.
8. Жанрові складові літературної казки у творах Е.Т.А. Гофмана: функційне навантаження образів фантастичних істот, мотиви казкових перетворень, двійництва і двійники.
9. «Життєва філософія кота Мурра» Е.Т.А. Гофмана: синтез тенденцій і образів гофмановської новелістики. Широка панорама німецької дійсності в «прямому» та алегоричному зображенні.
10. Життєвий і творчий шлях Г. Гейне.
11. «Книга пісень» Г. Гейне: змалювання природи як засіб бачення і пізнання світу та власної душі. Специфіка романтичних образів поета.
12. Загальна характеристика англійського романтизму. Періодизація, представники.
13. «Озерна школа» та її представники (В. Вордсворт, С.Т. Колрідж, Р.Сауті). Передмова до «Ліричних балад» як естетичний маніфест англійських романтиків.
14. Життєвий і творчий шлях Дж. Байрона.
15. Жанрове розмаїття в творчості Дж. Байрона.
16. Романтична поема Дж. Байрона «Паломництво Чайльд Гарольда»: масштабне соціально-філософське осмислення епохи, образ героя,

авторська позиція, специфіка жанру.

17. «Східні поеми» Дж. Байрона.
18. Роман у віршах «Дон Жуан» Дж. Байрона: новації автора в розробці «вічного образу».
19. Роман В. Скотта «Айвенго»: тематика, проблематика, система образів. Історичний колорит в творі.
20. Характеристика образу головного героя в романі В. Скотта «Айвенго»: романтика пригод і кодекс честі лицаря.
21. Загальна характеристика французького романтизму: основні етапи розвитку, провідні напрями. Школа Шатобріана і школа де Сталь.
22. А. де Мюссе і його роман «Сповідь сина віку».
23. Основні етапи творчості В. Гюго. Передмова до драми «Кромвель» - естетичний маніфест французьких романтиків.
24. Історичний роман В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»: тематика, проблематика, система соціальних характеристик, полярне розміщення дійових осіб.
25. Образ Собору в романі В. Гюго «Собор Паризької Богоматері», його місце і функції в творі.
26. Система жанрів в творчості В. Гюго.
27. Життєвий і творчий шлях А. Міцкевича. Стаття «Про поезію романтичну» як маніфест польського романтизму.
28. Збірка «Кримські сонети» А. Міцкевича як поетичний цикл: тематика, проблематика, система образів.
29. Загальна характеристика російського романтизму: національна специфіка, класифікація, етапи розвитку.
30. Життєвий і творчий шлях В.А. Жуковського.
31. Романтичні поеми О.С. Пушкіна («Руслан і Людмила», «південні поеми»): тематика, проблематика, екзотичний колорит. О.С. Пушкін і Дж. Байрон.
32. Провідні теми і мотиви лірики О.С. Пушкіна.
33. «Євгеній Онегін» О.С. Пушкіна – соціально-психологічний роман у віршах. Проблематика, особливості жанру, композиція, система образів.
34. Естетика байронізму в поемах М.Ю. Лермонтова «Демон» і «Мцирі».
35. «Герой нашого часу» М.Ю. Лермонтова – як психологічне дослідження «героя часу». Печорін як тип «зайвої людини».
36. Другорядних персонажів у розкритті характеру Печоріна.
37. Збірник українських повістей М.В. Гоголя «Вечори на хуторі поблизу Диканьки»: літературні та фольклорні джерела, зображення життя народу, гумор і сатира.
38. Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі.
39. Риси національної своєрідності раннього американського романтизму в новелістиці В. Ірвінга.
40. Роман Н. Готорна «Багряна літера»: тематика, проблематика, система

образів.

40. Е.А. По як засновник детективного жанру в світовій літературі.

ХІ. СПИСОК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ПРОЧИТАННЯ

1. Байрон Дж. Душа моя похмура. Паломництво Чайльд Гарольда. Дон Жуан. Мазепа. Каїн.
2. Гейне Г. Вірші. Поеми (з «Книги пісень», «Нових поезій» та «Романсеро»).
3. Гоголь М.В. Вечори на хуторі поблизу Диканьки. Миргород.
4. Готорн Н. Багряна літера.
5. Гофман Е.Т.А. Золотий горщик. Малюк Цахес на прізвисько Циннобер. Лускунчик. Дон Жуан. Житійська філософія кота Мурра.
6. Гюго В. Передмова до драми «Кромвель». Собор Паризької Богоматері. Мазепа.
7. Дюма О. Три мушкетери. Граф Монте-Крісто.
8. Жуковський В.А. Людмила. Світлана.
9. Ірвінг В. Сонна Лощина.
10. Колрідж С. Т. Поема про Старого Мореплавця.
11. Купер Д.Ф. Останній з могікан.
12. Лермонтов М.Ю. Ні, я не Байрон... Парус. Дума. І нудно, і сумно. На дорогу йду я в самотині... Мцирі. Демон. Герой нашого часу.
13. Міцкевич А. Воевода. Кримські сонети. Конрад Валенрод.
14. По Е. Золотий жук. Маятник і провалля. Крук. Вбивство на вулиці Морг.
15. Пушкін О.С. До моря. Я вас любив... Наслідування Корану. Я пам'ятник собі поставив незотлілий. Руслан і Людмила. Пісня про віщого Олега. Південні поеми. Євгеній Онєгін.
16. Санд Жорж. Консуело (або інший роман за вибором).
17. Скотт В. Айвенго. Квентін Дорвард.
18. Шеллі П.Б. Ода західному вітру. Жайворонку. Звільнений Прометей.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

ПІДРУЧНИКИ

1. История западноевропейской литературы. XIX век. Англия: Учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. зав. [Л.В. Сидорченко, И.И. Бурова, А.А. Аствацатуров и др.]; под ред. Л.В. Сидорченко, И.И. Буровой. – СПб.: Филол. фак. СПбГУ; М.: Изд. центр «Академия», 2004. – 544 с.
2. История западноевропейской литературы XIX века. Германия. Австрия. Швейцария [под ред. А.Г. Березиной]. – 2-ое изд. – М.: Высш. школа, 2013. – 240 с.
3. История западноевропейской литературы XIX века: Франция, Италия, Испания, Бельгия [под ред. Т.В. Соколовой]. – 2-ое изд. – М.: Высш. школа, 2013. – 357 с.
4. История зарубежной литературы XIX века. Учеб. для студентов пед. ин-тов. В 2 ч. Ч. 1 / [Михальская Н.П., Луков В.А., Завьялова А.А. и др.]; под ред. Н.П. Михальской. – М.: Просвещение, 1991. – 256 с.
5. История зарубежной литературы XIX века [А.С. Дмитриев, Н.А. Соловьева, Е.А. Петрова и др.]; под ред. Н.А. Соловьевой. [2-е изд.]. – М.: Высшая школа; Изд. дом «Академия», 2000. – 559 с.
6. История всемирной литературы: В 9 т. – М.: Наука, 1989-1994. – Т. 6. – М., 1989. – 880 с.
7. История русской литературы XIX в. Уч. пособие для вузов [В.Н. Аношкина, Г.Н. Антонова, А.А. Демченко и др.]; под ред. В.Н. Аношкиной, Л.Д. Громовой. – [3-е изд., испр.]. – М.: Оникс, 2006. – 512 с.
8. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. Підручник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 416 с.
9. Рабинович В.С. История зарубежной литературы XIX века: Романтизм: учебное пособие. – М.: ФЛИНТА: УФУ, 2016. – 188 с.
10. Фесенко В.І. Література французького романтизму. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2016. – 152 с.

МОНОГРАФІЇ ТА ПОСІБНИКИ

1. Глазкова Т.Ю. Немецкоязычная литература: учебное пособие. – М.: ФЛИНТА; Наука, 2012. – 135 с.
2. Курдина Ж.В., Модина Г.И. История зарубежной литературы XIX века. Романтизм: учебное пособие. – М.: Флинта, 2016. – 206 с.
3. Маркова М. В. Література європейського романтизму : погляд крізь призму натурфілософської концептуалізації : монографія / М. В. Маркова. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, 2012. – 200 с.
4. Наливайко Д.С. Віктор Гюго. Життя і творчість. – К., 1976.

5. Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. Г.Гейне, Дж.Байрон, А.Міцкевич, Г.Лонгфелло: Посібник для вчителя. / О.М. Ніколенко. – Харків : Ранок, 2003. – 176 с.
6. Ніколенко К.С. Генріх Гейне відомий і невідомий. – К.: Радуга, 2014. – 103с.
7. Павличко С.Д. Байрон. Життя і творчість. – К.,1988.
8. Пригодій С.М., Горенко О.П. Американський романтизм. Полікритика: Навч.посібник. – К., 2006. – 340 с.
9. Тверитінова Т.І., Шовкопляс Г.Є. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Частина І. – К.: Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 160 с.
- 10.Тверитинова Т.И. Трансформация сюжета бюргеровской «Леноры» в творчестве В. А. Жуковского и В. Ирвинга // Текст. Язык. Человек : сборник научных трудов. В 2 ч. Ч. 2 / УО МГПУ им. И.П. Шамякина; редкол.: С.Б. Кураш (отв.ред.) и др. – Мозырь, 2013. – С. 180-183.
- 11.Тверитинова Т.И. Баллада И.В. Гете в сюжетной структуре повести М.Ю. Лермонтова «Штосс» // Историко-филологические исследования: традиции и современные тенденции. INSTYTUT NEOFILOLOGII I BADAN INTERDYSCYPLINARNYCH. COLLOQUIA LITTERARIA SEDLCENSIA / Redakcja tomu Ewa Kozak i Adriana Pogoda-Kołodziejak. - TOM XV. - SIEDLCE, 2014. – S. 47-55.
- 12.Тверитинова Т.И. Петербургский текст в творчестве М.Ю. Лермонтова // Текст. Язык. Человек. Сборник научных трудов VIII Международной научной конференции. В 2-х частях. Ч. 2. – Мозырь: УО МГПУ им. И.П. Шамякина. – 2015. – 176 с. – С. 133-137.
- 13.Тверитинова Т.И. Фантастика в русских балладах В.А. Жуковского // Слов'янська фантастика. Збірник наукових праць. Т. 2. / Т.И. Тверитинова. – К.: «Освіта України», 2015. – 526 с. – С. 208-214.
- 14.Тверитинова Т.И. М. Лермонтов и А. Брусникин: диалог о герое времени // «Над берегами вічної ріки»: темпоральний вимір літератури: Матеріали Міжнародної наукової конференції (24-25 вересня 2015р.): зб. / [ред.-упор. С.С. Журавльова]. – Бердянськ: ФО-П Ткачук О.В., 2015. – 177с. – С. 153-155.
- 15.Тверитинова Т.И. К проблеме биографии Н.В. Кукольника // Література та культура Полісся. – Вип. 82. Серія «Філологічні науки». - № 6 / відп.ред. і упоряди. Г.В. Самойленко. – Ніжин: НДУ ім. М.В. Гоголя, 2016. – 279 с. – С. 75-84.
- 16.Шалагінов Б.Б. Німецький романтизм і містичне // Поетика містичного : кол. моногр. / [упоряд. О. В. Червінська]. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2011. – С. 117-161.
- 17.Шалагінов Б.Б. Класики і романтики : штудії з історії німецької літератури ХVІІІ-ХІХ століть. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2013. – 439 с.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія зарубіжної літератури».

Укладач: **Тверітінова Тетяна Іванівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.